

Kommunledningskontoret
Tjänsteskrivelse till kommunstyrelsen

Datum:
2023-02-15

Diarienummer:
KSN-2020-02447

Handläggare:
Christian Dahlmann

Rabatterad årsbiljett i kollektivtrafiken

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar

1. **att** i form av ett två-årigt pilotprojekt erbjuda kommuninvånare som är 70 år eller äldre en rabatterad årsbiljett i UL-trafiken,
2. **att** beslutet gäller under förutsättning att Uppsala kommun och Region Uppsala kommer överens om en administrativ hantering av den rabatterade årsbiljetten.

Ärendet

Uppsala ska vara en äldrevänlig kommun. En viktig del i detta arbete är att utveckla formerna för äldres resande med kollektivtrafik för att äldre ska kunna leva ett oberoende och aktivt liv. Som ett led i detta beslutade kommunstyrelsen Den 16 september 2020 (§ 218) att som ett pilotprojekt erbjuda kommuninvånare som är 70 år eller äldre ett rabatterat lågtrafikkort i UL-trafiken under 2021 och 2022.

Pilotprojektets start sköts upp till september 2021 på grund av restriktioner kopplade till Covid-19 pandemin. Det sista seniorkortet inom ramen för detta pilotprojekt såldes den 31 januari 2023. Under sista kvartalet 2022 har pilotprojektet utvärderats.

Utvärderingens resultat visar att kunderna överlag är mycket positiva till seniorkortet och att det skapat nya möjligheter för målgruppen att resa kollektivt. Då pilotprojektet genomfördes under en tid då det delvis fortfarande fanns restriktioner för resor med kollektivtrafik och dels i en tid då resmönster i allmänhet påverkades av pandemin finns det skäl att genomföra ett nytt pilotprojekt för att testa och utvärdera om målen med en rabatterad seniorbiljett i kollektivtrafiken uppnås än högre utsträckning när inte resmönster och resvanor påverkas av restriktioner och pandemi.

Kommunstyrelsen föreslås därför besluta att i form av ett två-årigt pilotprojekt erbjuda kommuninvånare som är 70 år eller äldre en rabatterad årsbiljett i UL-trafiken.

Beredning

Ärendet har beretts av kommunledningskontoret.

Föredragning

Kommunstyrelsen fattade den 16 september 2020 (§ 218) beslut om som ett pilotprojekt erbjuda kommuninvånare som är 70 år eller äldre ett rabatterat lågtrafikkort i kollektivtrafiken under 2021 och 2022. Kortet var rabatterat så att kunden betalade 150 kronor i månaden. Övrig kostnad stod Uppsala kommun för. Med kortet kunde kunden resa med all kollektivtrafik i Uppsala län under lågtrafik, dvs vardagar före klockan 6.00, mellan klockan 9.00-15.00 och efter klockan 19.00 samt hela lördagar samt sön- och helgdagar.

Målsättningen med pilotprojektet var:

- öka rörligheten bland Uppsala kommuns äldre,
- öka det totala resandet med kollektivtrafik genom en överföring av resor från bil till kollektivtrafik,
- skapa en förflyttning av resenärer från högtrafik till lågtrafik och på så sätt minska trängseln i kollektivtrafiken.

Under fjärde kvartalet 2022 utvärderades pilotprojektet av Uppsala kommun i samarbete med Upplands lokaltrafik (UL). Utvärderingen bestod dels i att statistik över kortets användning analyserades, dels av en enkät som skickades ut till samtliga användare av seniorkortet.

Totalt såldes drygt 2500 seniorkort (unika köpare) inom ramen för pilotprojektet. Siffror från UL visar att korten som sålts har använts väl, varje sålt kort har i snitt använts för 192 påstigningar/resor. Statistik från UL visar vidare att 439 kunder som valt att säga upp sin månads- eller årsbiljett för pensionärer hos UL för att i stället köpa seniorkortet.

Utvärderingen visar att målgruppens totala resor med kollektivtrafiken har ökat. Det innebär att rörligheten bland Uppsalas äldre har ökat samt att ett antal resor som tidigare skedde med bil idag sker med kollektivtrafiken.

Efter Covid-19 pandemin har resmönstret i kollektivtrafiken i Uppsala län förändrats något. Statistik från UL visar att resande i kollektivtrafiken generellt är mer utspritt över hela trafikdygnet och den trängsel som tidigare uppstod i rusningstrafik är inte lika påtaglig längre. Pilotprojektets mål om att minska trängsel i rusningstrafik är därför svårt att mäta. Det är färre resenärer i rusningstrafiken idag jämfört med årsskiftet 2020–2021 men det är svårt att mäta om det enbart beror på ändrade resmönster efter pandemin eller om seniorkortet också spelat en roll.

Bland de synpunkter och förbättringsförslag som inkommit framträder två mer frekvent än övriga. Det gäller kortets giltighet, många önskar att kortet ska vara giltigt dygnet runt för att möjliggöra resor efter 15:00 på vardagar samt att det är krångligt att beställa kortet med lång väntetid innan man kan börja använda kortet. Många lyfter även att det är otydligt när en organisation säljer kortet (Uppsala kommun) medan en annan är utförare av tjänsten (UL). En sammanfattning av utvärderingen återfinns i **bilaga 1**.

Då pilotprojektet genomfördes under en tid då det delvis fortfarande fanns restriktioner för resor med kollektivtrafik och dels i en tid då resmönster i allmänhet påverkades av pandemin finns det skäl att genomföra ett nytt pilotprojekt för att testa

och utvärdera om målen med en rabatterad seniorbiljett i kollektivtrafiken uppnås än högre utsträckning när inte resmönster och resvanor påverkas av restriktioner och pandemi. Kommunstyrelsen föreslås därför besluta att i form av ett två-årigt pilotprojekt erbjuda kommuninvånare som är 70 år eller äldre en rabatterad årsbiljett i UL-trafiken.

För att tillmötesgå önskemål om att biljetten ska gälla dygnet runt i stället för enbart under lågtrafik föreslås att Uppsala kommun inom ramen för det nya pilotprojektet erbjuder målgruppen en subventionerad årsbiljett i UL-trafiken som gäller dygnets alla timmar. Biljetten finns idag i UL:s ordinarie sortiment vilket förenklar administrationen av biljetterna. En biljett som gäller dygnet runt är dyrare än den lågtrafikbiljett som användes i första pilotprojektet. För att finansiera detta föreslås att den egenavgift som kund betalar höjs från 150 kronor till 200 kronor. Uppsala kommuns subvention av biljetten uppgår då till 271 kronor per såld årsbiljett. Detta ska jämföras med att Uppsala kommun subventionerade varje såld biljett under första pilotprojektet med 230 kronor.

Idag finns cirka 27 000 invånare i Uppsala kommun som har fyllt 70 år och som är berättigade till att köpa den rabatterade årsbiljetten. Uppskattningar från UL tillsammans med erfarenheter från pilotprojektet visar på att cirka 3 500 rabatterade årsbiljetter kommer säljas årligen.

Den administrativa hanteringen av seniorkortet inom det första pilotprojektet, där kunden beställer kortet av Uppsala kommun som i sin tur beställer av UL varefter UL levererar korten till kund har varit kostsam och inte ändamålsenlig. I Uppsala kommuns åtagande låg också ansvar för att fakturera varje kund kostnaden för egenavgiften för kortet, 150 kronor i månaden alternativt 1800 kronor per år. Denna administrativa lösning har varit kostsam och ineffektiv.

För att dels förenkla för kunderna, dels minska kostnader för administration av biljetterna pågår nu ett arbete mellan Uppsala kommun och Region Uppsala för att hitta en administrativ lösning som förenklar hanteringen av biljetterna. Att Uppsala kommun och Region Uppsala kommer överens om en ny mer effektiv administrativ hantering av den rabatterade årsbiljetten är en förutsättning för att en ny seniorbiljett ska kunna införas inom ramen för det nya pilotprojektet.

Det nya pilotprojektet kan starta så snart en ny administrativ lösning för hantering av korten är framtagen och implementerad. Pilotprojektet föreslås pågå under två års tid och ska utvärderas under pilotprojektets sista halvår.

Ekonomiska konsekvenser

UL säljer idag en årsbiljett till pensionärer till en kostnad av 5 650 kronor. Detta ger ett pris per månad på 471 kronor.

Egenavgiften för kunden är 200 kronor per månad. Det innebär att Uppsala kommun subventionerar varje årsbiljett med 271 kronor. Med 3 500 årliga abonnenter ger det en totalkostnad på 11 382 000 kronor per år. Till detta tillkommer kostnader för Uppsala kommuns administration av årsbiljetterna vilket beräknas till 500 000 kronor per år. Totalkostnad per år för Uppsala kommuns blir 11 882 000 kronor per år.

Kostanden för 2023 ryms inom kommunstyrelsens budget för pilotprojektet för seniorkortet. Kostnaden för 2024 och framåt beaktas i kommande Mål och budget.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 2023-02-15
- Bilaga 1: Sammanfattning av utvärdering av pilotprojektet Seniorkort i kollektivtrafiken

Kommunledningskontoret

Joachim Danielsson
Stadsdirektör

Ingela Hagström
Utvecklingsdirektör och
bitr. stadsdirektör

Kommunledningskontoret
Rapport

Datum:
2023-02-09

Diarienummer:
KSN 2020- 02447

Handläggare:
Christian Dahlmann

Seniorkort i kollektivtrafiken - utvärdering

Bakgrund

Kommunstyrelsen fattade den 16 september 2020 (§ 218) beslut om som ett pilotprojekt erbjuda kommuninvånare som är 70 år eller äldre ett rabatterat lågtrafikkort i kollektivtrafiken under 2021 och 2022. Kortet var rabatterat så att kunden betalade 150 kronor i månaden. Övrig kostnad stod Uppsala kommun för. Med kortet kunde kunden resa med all kollektivtrafik i Uppsala län under lågtrafik, dvs vardagar före klockan 6.00, mellan klockan 9.00-15.00 och efter klockan 19.00 samt hela lördagar samt sön- och helgdagar.

Målsättningen med pilotprojektet var:

- öka rörligheten bland Uppsala kommuns äldre,
- öka det totala resandet med kollektivtrafik genom en överföring av resor från bil till kollektivtrafik,
- skapa en förflyttning av resenärer från högtrafik till lågtrafik och på så sätt minska trängseln i kollektivtrafiken.

Under fjärde kvartalet 2022 utvärderades pilotprojektet av Uppsala kommun. Utvärderingen genomfördes i form av en enkät som skickades ut till samtliga användare av seniorkortet. Inom ramen för pilotprojektet såldes drygt 2500 seniorkort (unika köpare). Totalt inkom 1338 enkätsvar.

Sammanfattning av resultaten

Svaren på varje fråga som ställdes i enkäten redovisas nedan. De slutsatser som kan dras från enkätsvaren är:

- Absoluta majoriteten av kortinnehavarna använder kortet några gånger i veckan. De som bor på platser som trafikeras av länstrafiken använder kortet lite mindre jämfört med de som bor på platser som trafikeras av stadsbussarna
- De flesta svarar att kortet har gjort att de kunnat träffa vänner och familj, shoppa eller gå på nöjen och göra utflykter till besöksmål eller ut i naturen. Det finns inga skillnader mellan hur ofta kvinnor och män använder kortet. Det skiljer sig inte heller i någon högre utsträckning i vad man använt kortet

till. Men kvinnor uppger i lite högre utsträckning att de träffat vänner och familj samt shoppat eller gått på nöjen medan männen i viss uträkning oftare svarat att de delta i aktiviteter, till exempel föreningsverksamhet eller träffpunkt för seniorer

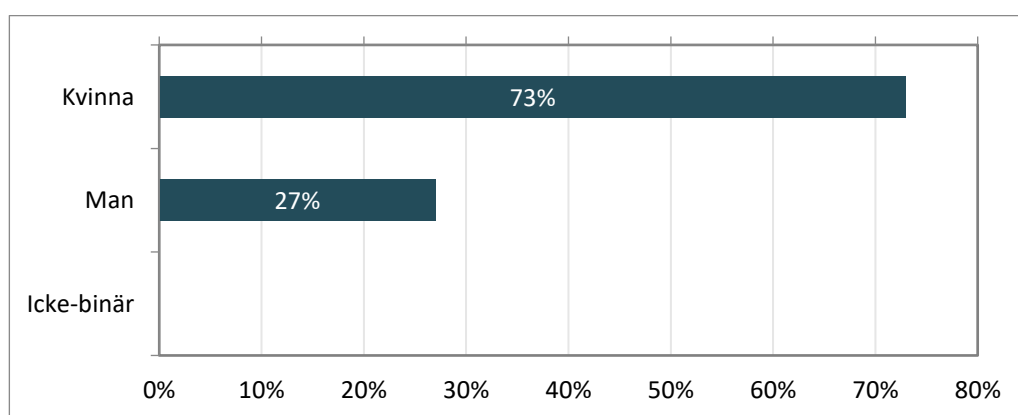
- Om man inte hade haft tillgång till seniorkortet hur skulle de flesta ha rest med någon av UL:s periodkort för pensionärer eller till ordinarie pris för vuxna eller med egen bil. Män uppger i högre uträkning än kvinnor att de skulle rest med egen bil om de inte haft kortet medan kvinnor uppger att det skulle rest med UL till ordinarie pris eller pensionärspris. De som använder länstrafiken uppger i högre utsträckning skulle rest med egen bil om inte kortet fanns jämfört med de som använde stadsbussarna.
- Många har haft behov av att resa på tider då seniorkortet inte gäller och har då fått köpa extra biljetter för detta. Män uppger att de rest oftare med UL utanför tider då seniorkortet inte gäller jämfört med kvinnor.
- De flesta tyckte att det var det lätt eller mycket lätt att beställa seniorkortet. I de äldre åldersgrupperna är det mer vanligt att man beställde kortet på Kontaktcenter än att man beställde det på uppsala.se med hjälp av Bank-ID
- 80 % önskar att kortet ska gälla dygnet runt i stället för bara under lågtrafik
- Det är små skillnader i hur män och kvinnor svarat på frågorna. Men det är betydligt fler kvinnor som svarat på undersökning, de utgör hela 73 % av svaren.

Svar på respektive fråga

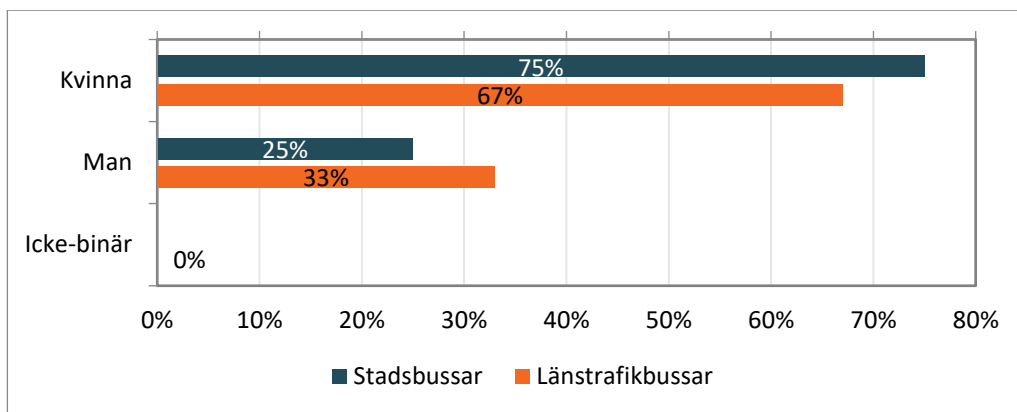
Enkäten bestod av 10 frågor. Nedan redovisas hur svaren på respektive fråga fördelade sig. Först redovisas svaren på frågan totalt, dvs hur samtliga svarat. Sedan redovisas hur svaren fördelats uppdelat på kön och sist hur svaren fördelats uppdelat på om man bor närmast en hållplats med länstrafik eller stadstrafik.

Den svarandes kön

Totalt:

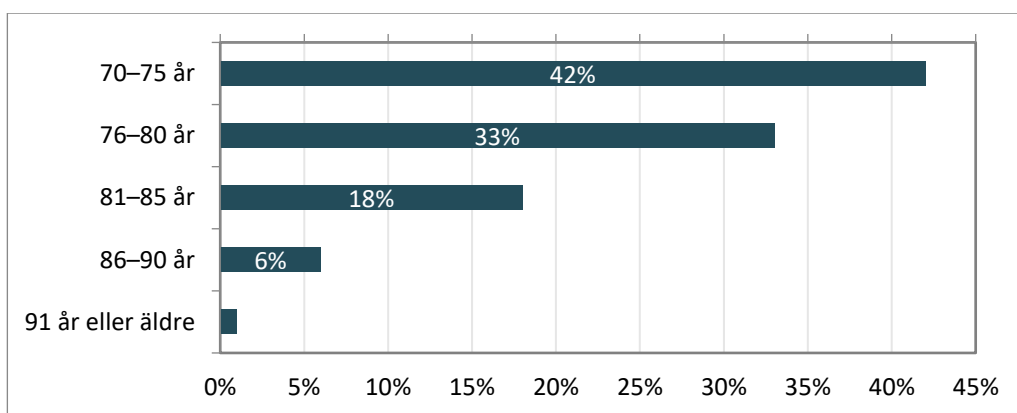

Uppdelat på om man bor närmast en hållplats med länstrafik eller stadstrafik:

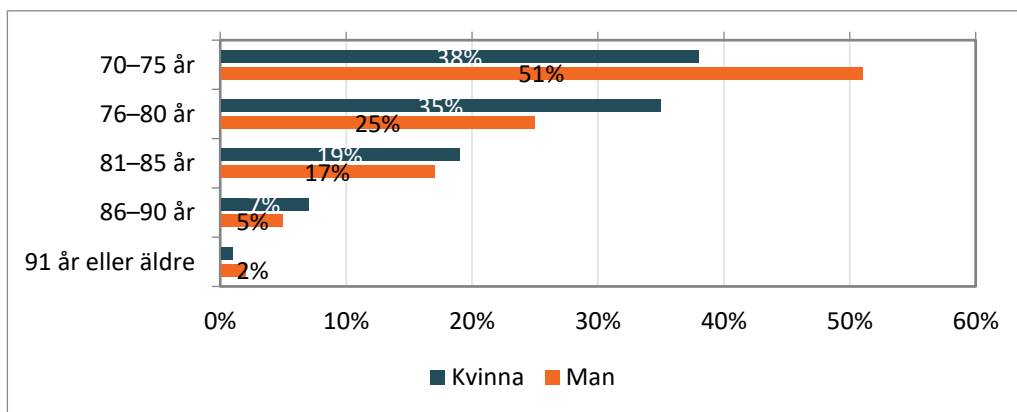

Den svarandes ålder

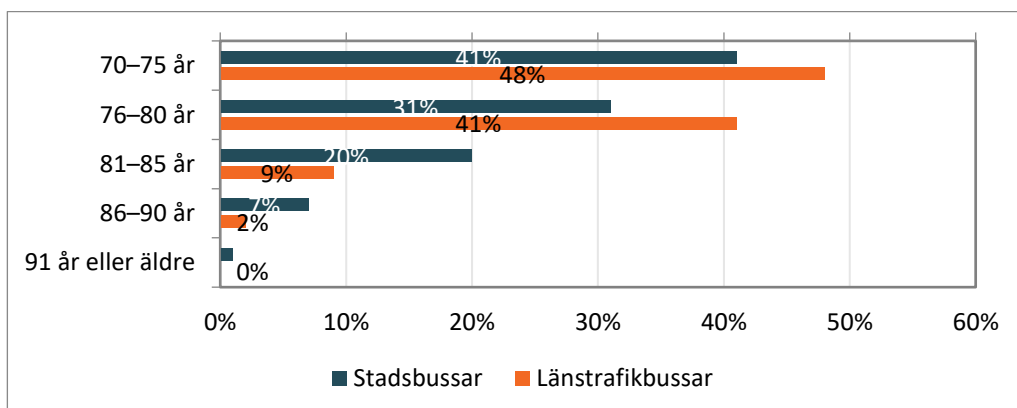
Totalt:

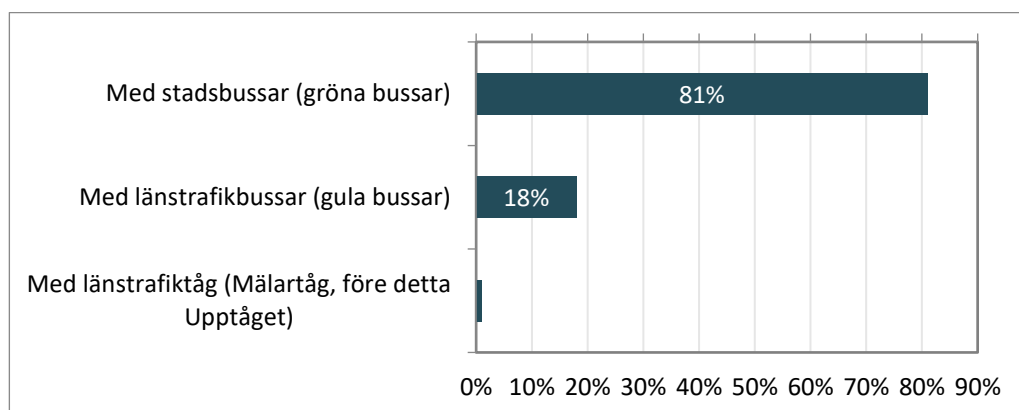
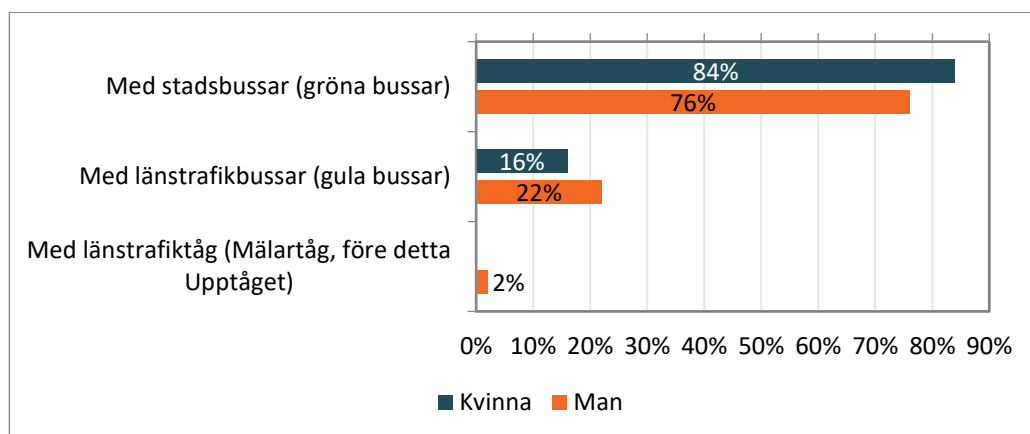
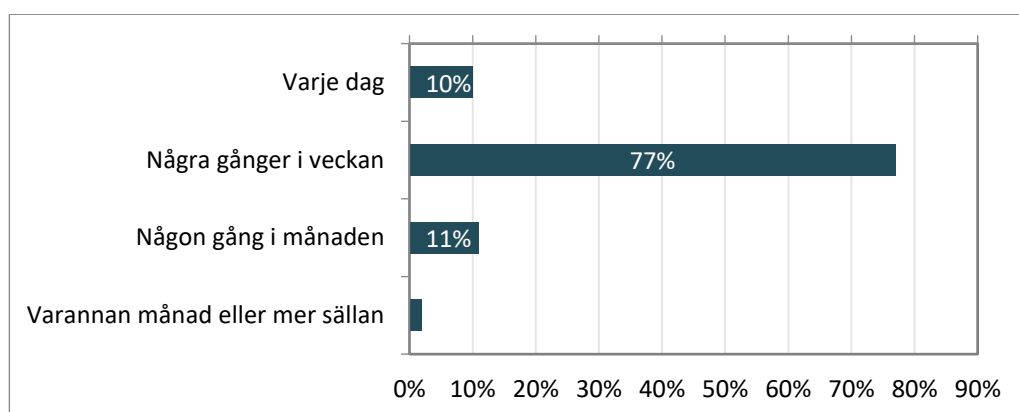

Uppdelat på kön:

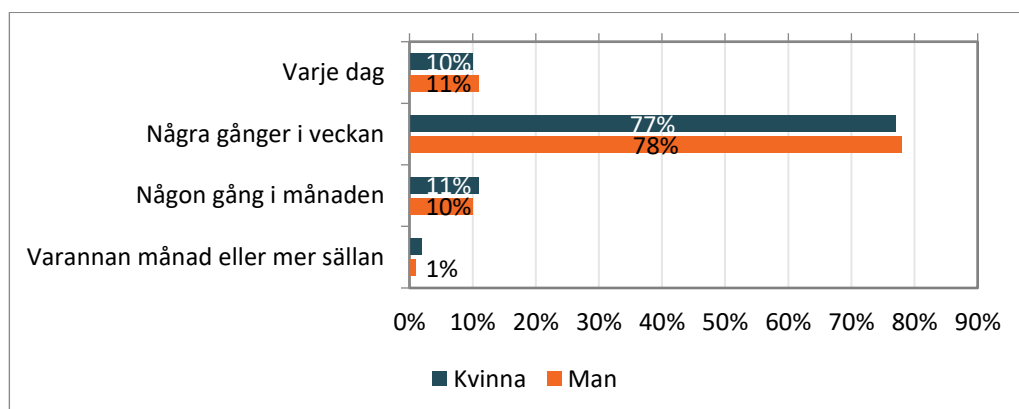

Uppdelat på om man bor närmast en hållplats med länstrafik eller stadstrafik:

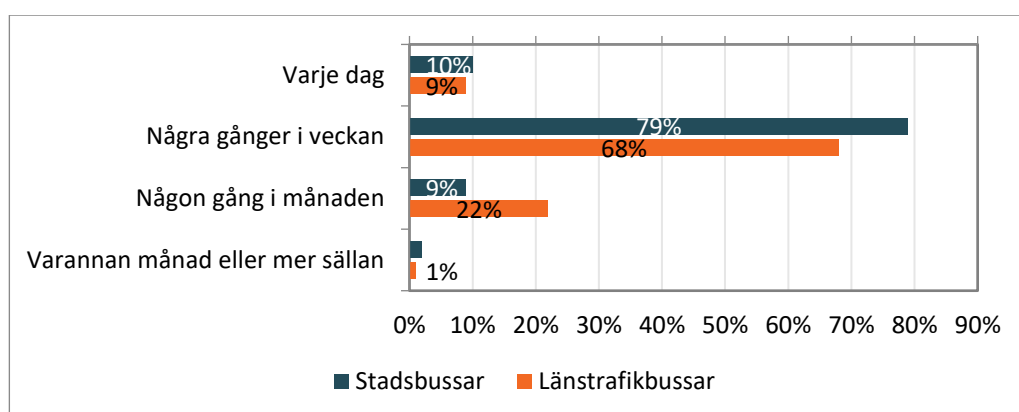

Hur trafikeras den hållplats som ligger närmast din bostad?*Totalt:**Uppdelat på kön:***Hur ofta har du använt seniorkortet?***Totalt:*

Uppdelat på kön:

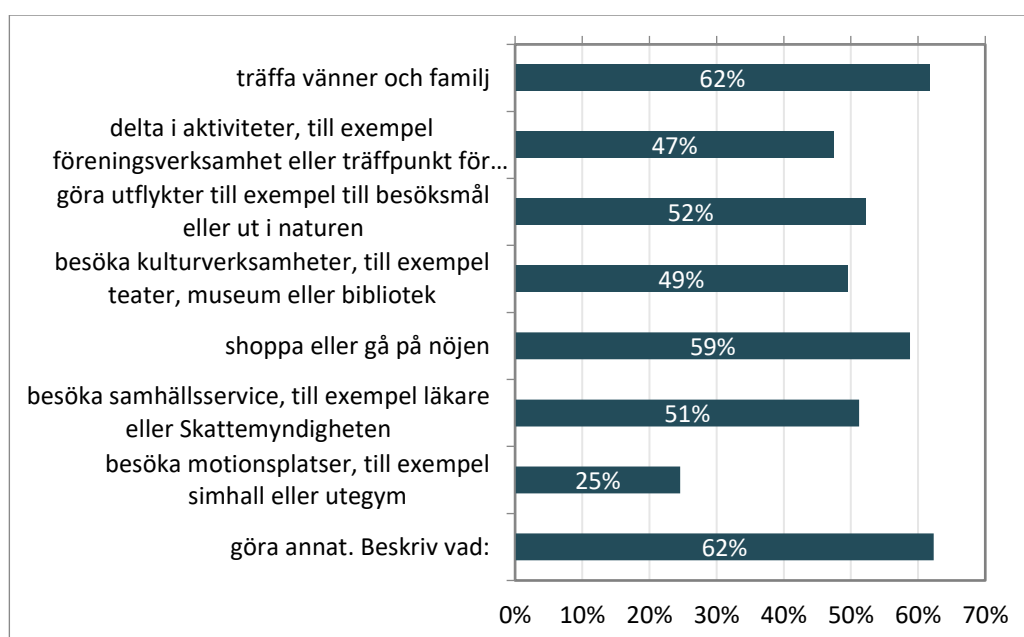

Uppdelat på om man bor närmast en hållplats med länstrafik eller stadstrafik:

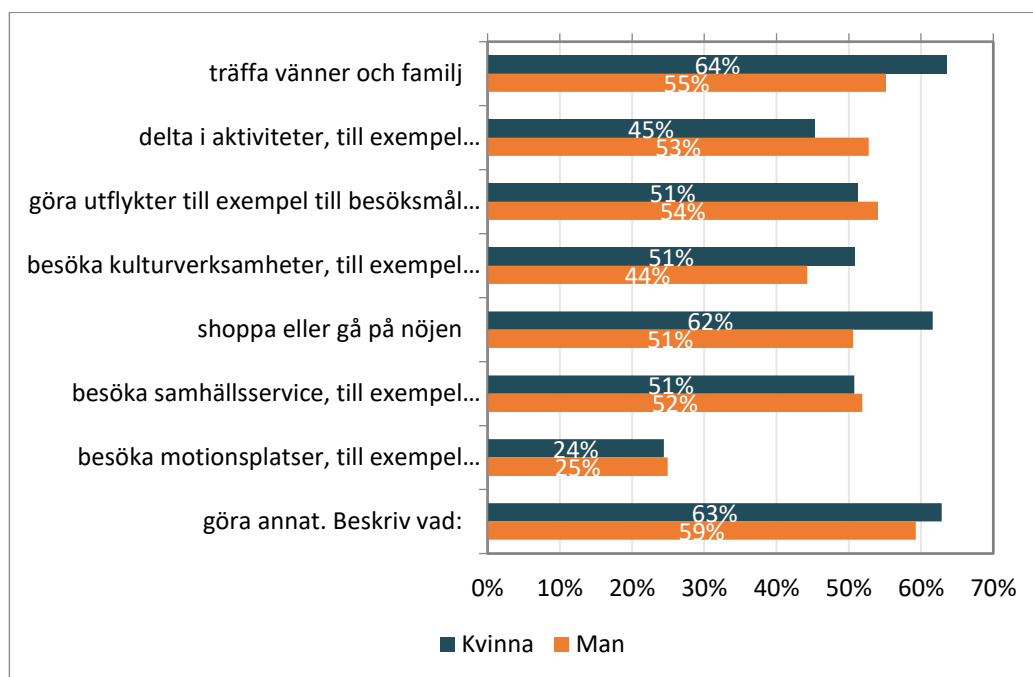

Vad har du använt seniorkortet till?

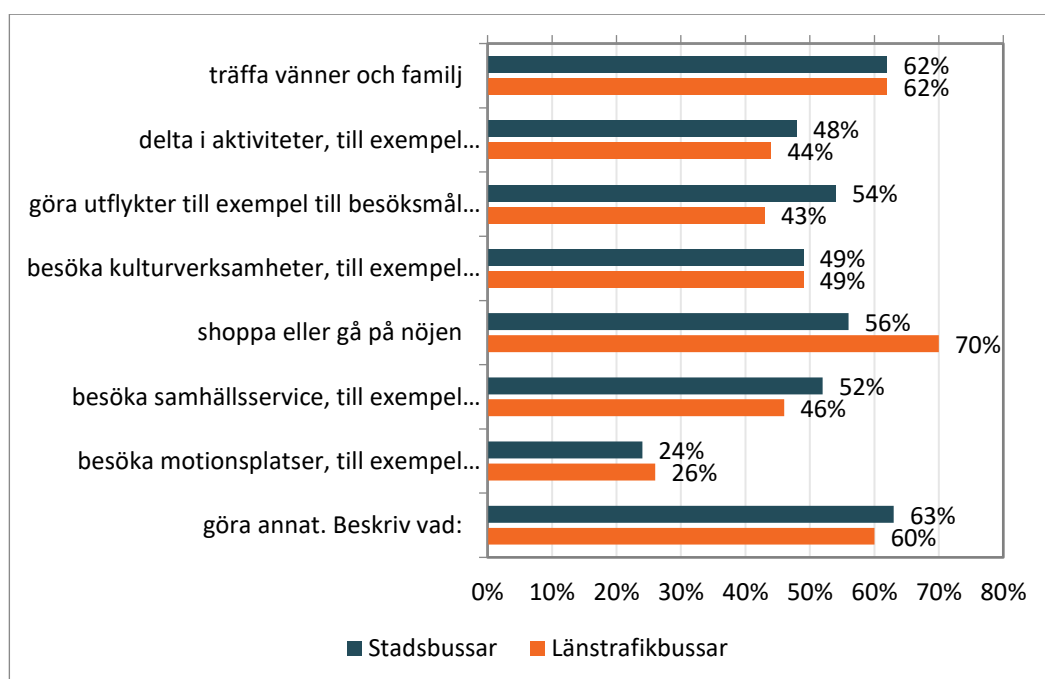
Totalt:

Uppdealt på kön:

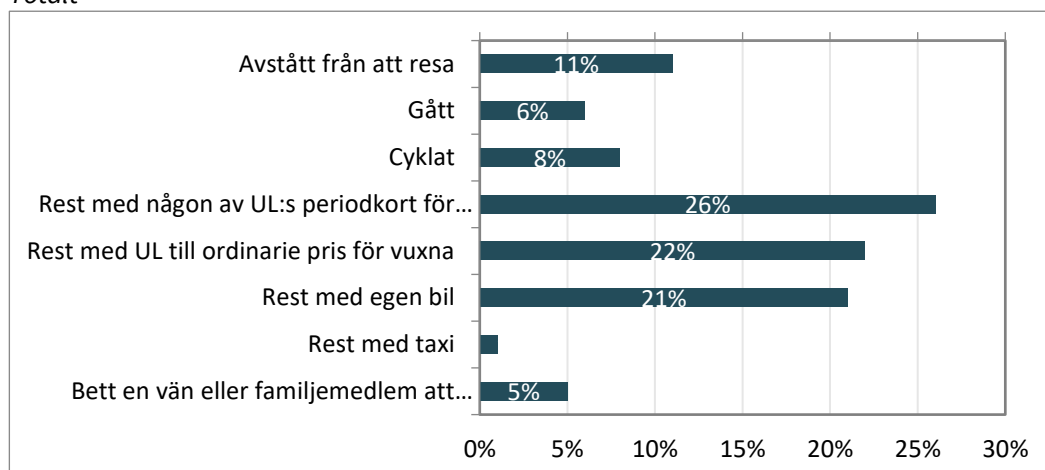

Uppdelat på om man bor närmast en hållplats med länstrafik eller stadstrafik:

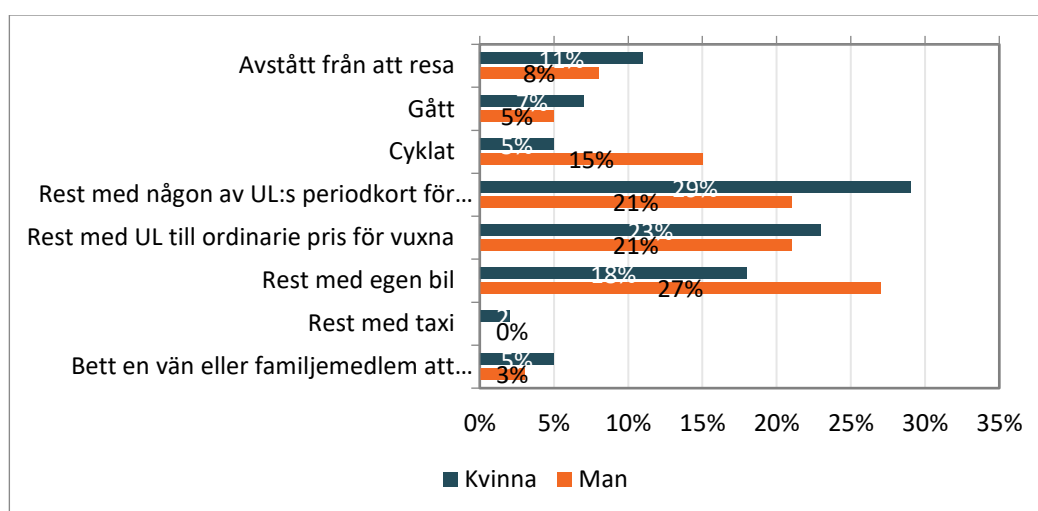

Om du inte haft tillgång till seniorkortet, hur skulle du rest istället?

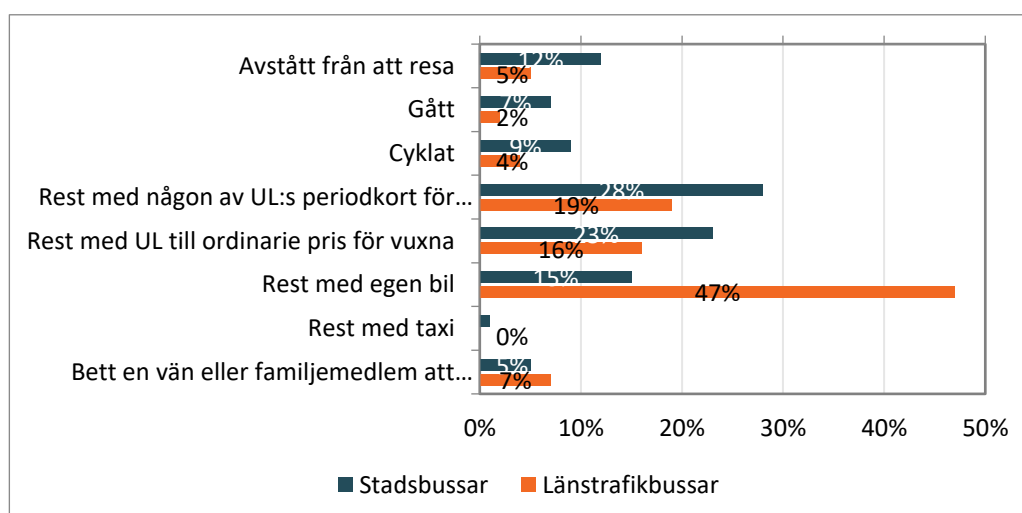
Totalt

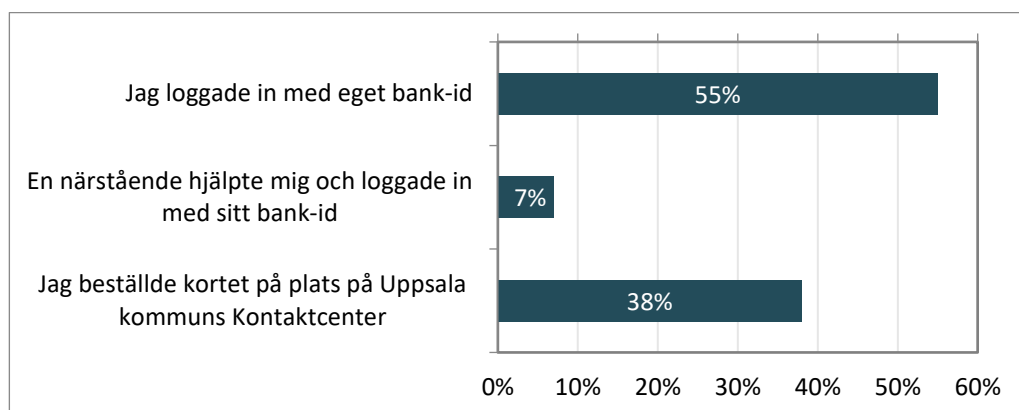
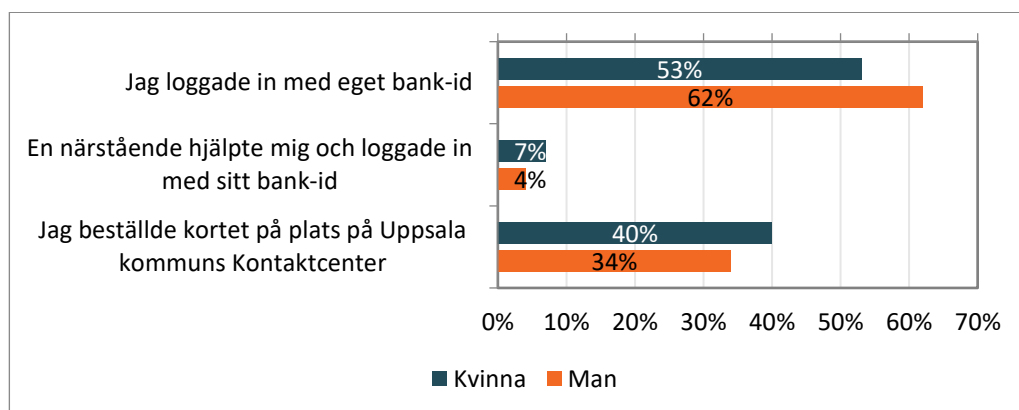
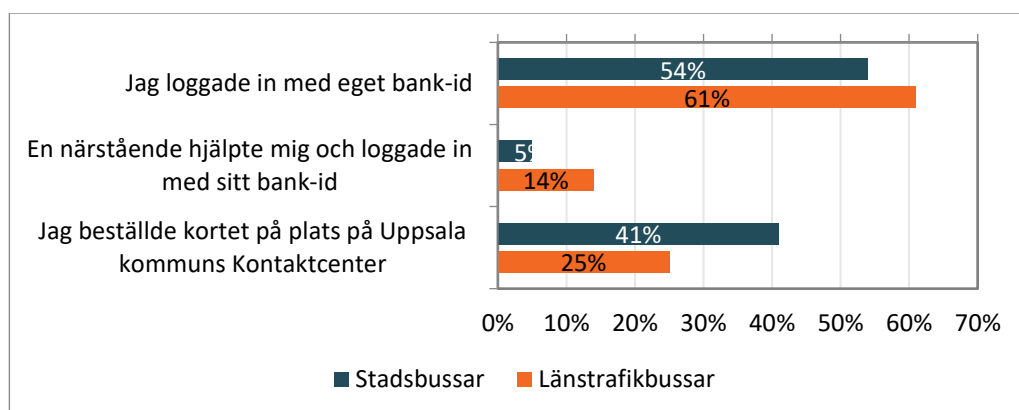

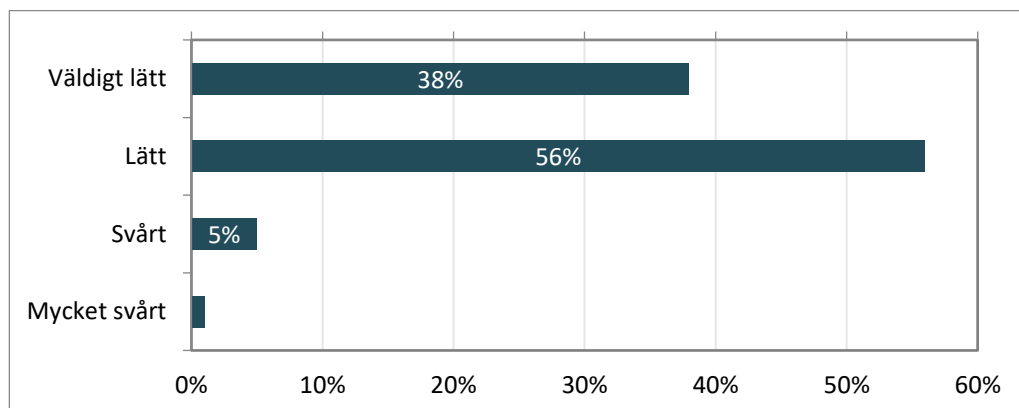
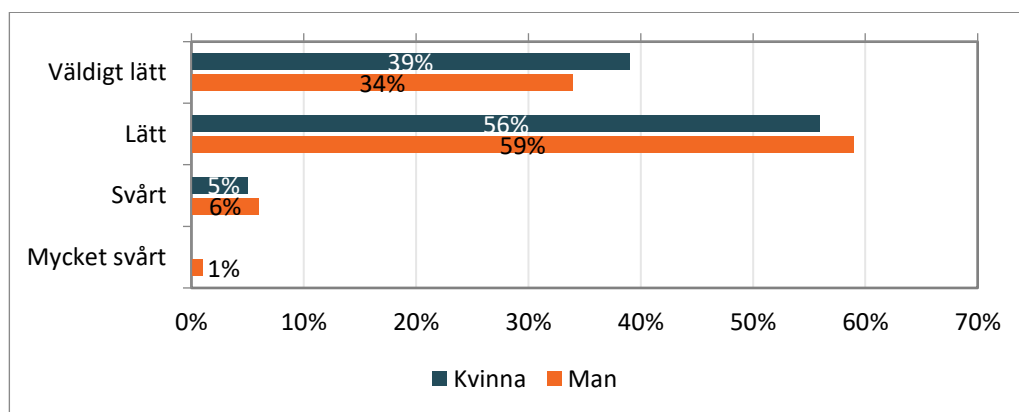
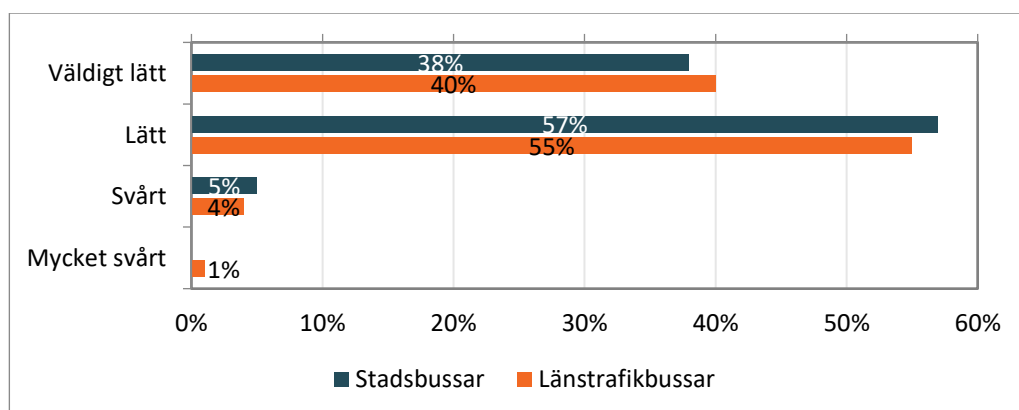
Uppdelat på kön:

Uppdelat på om man bor närmast en hållplats med länstrafik eller stadstrafik:

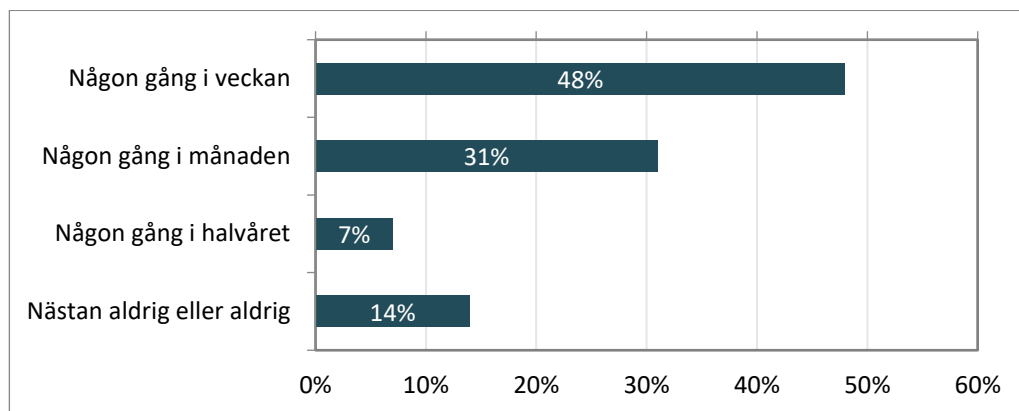

Hur beställde du seniorkortet?*Totalt:**Uppdelat på kön:**Uppdelat på om man bor närmast en hållplats med länstrafik eller stadstrafik:*

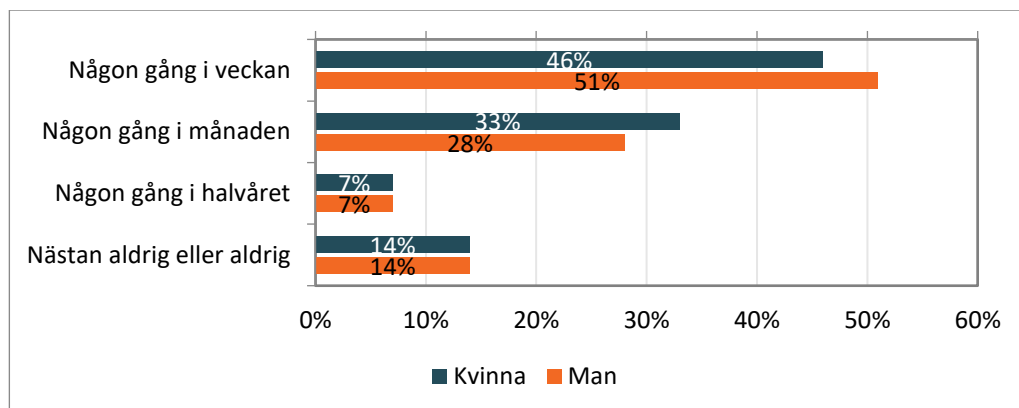
Var det lätt eller svårt att beställa seniorkortet?*Totalt:**Uppdelat på kön:**Uppdelat på om man bor närmast en hållplats med länstrafik eller stadstrafik:*

Hur ofta har du rest med UL under tider då Seniorskortet inte gäller, alltså hur ofta har du behövt köpa en biljett till buss eller tåg med hjälp av en app, ett ombud eller en biljettautomat?

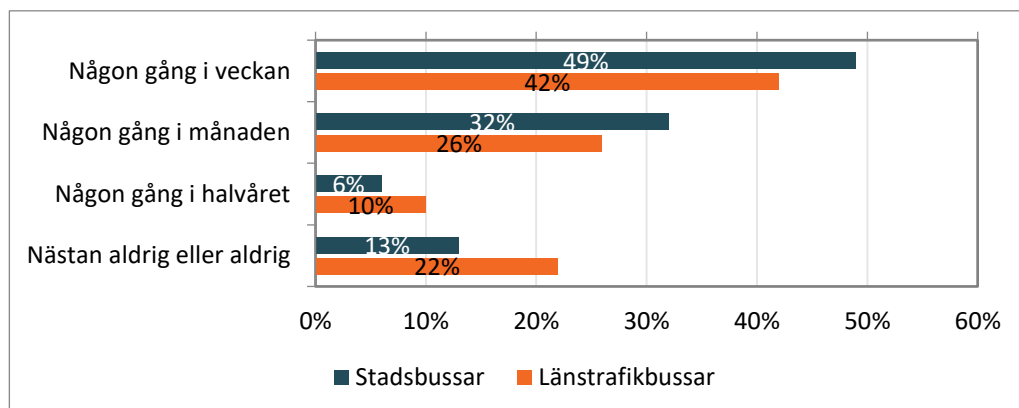
Totalt:

Uppdelat på kön:

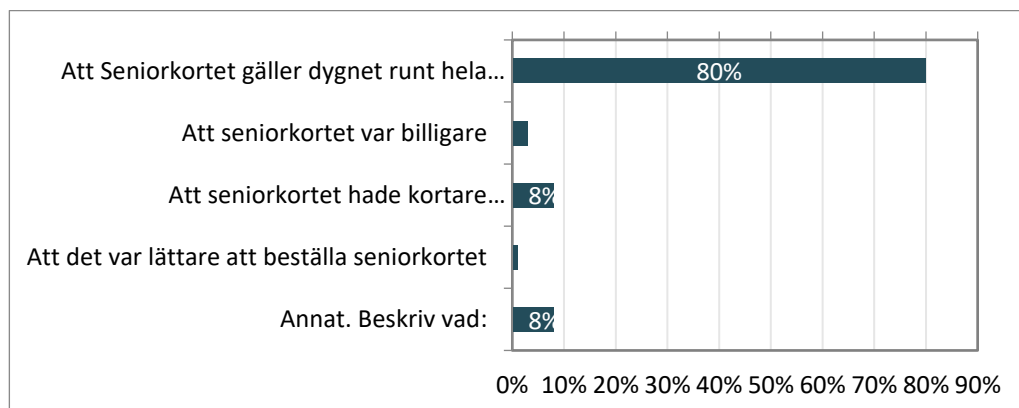

Uppdelat på om man bor närmast en hållplats med länstrafik eller stadstrafik:

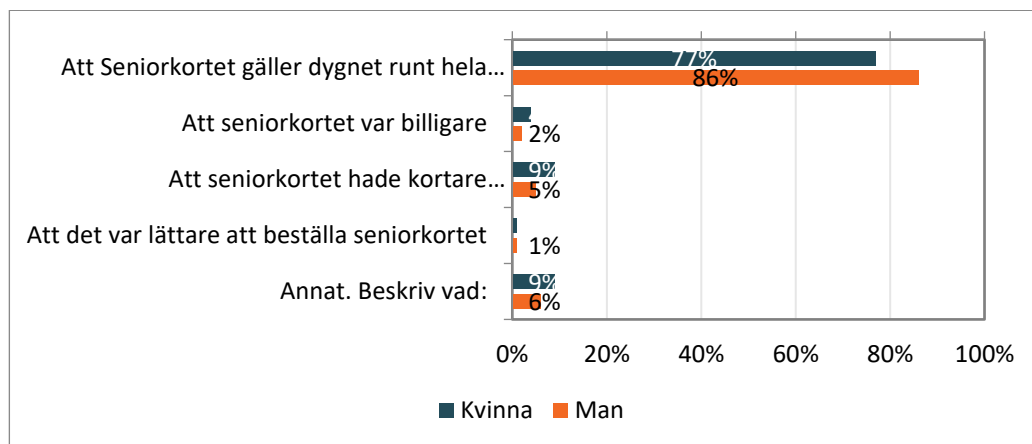

Vad tror du behöver förändras för att fler ska köpa seniorkortet?

Totalt:

Uppdelat på kön:

Uppdelat på om man bor närmast en hållplats med länstrafik eller stadstrafik:

